

УДК 336.58

Тимошик Н.С., к.е.н, доц.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БЮДЖЕТНОГО ФІНАНСУВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

Tymoshyk N.S. Ph.D., Assoc. Prof.

IMPROVING THE EFFICIENCY OF BUDGET FINANCING OF TOURIST INDUSTRY

Необхідним засобом функціонування будь-якої галузі господарства є фінансове забезпечення. У загальнотеоретичному і практичному плані фінансове забезпечення є цілісним процесом, що охоплює власне фінансове забезпечення, можливості нагромадження і відтворення фінансових ресурсів, а також його регулятивний потенціал.

Фінансове забезпечення туристичної галузі має свої особливості та специфічні риси, пов'язані перш за все з механізмом їх функціонування. В основному ця галузь потребує фінансування у суміжні сфери діяльності (готельне та ресторанне господарство, різні види транспорту та його інфраструктуру, заклади розваг, народні промисли та ін.), а із іншого боку, соціальний ефект полягає в тому, що модернізована інфраструктура використовується не лише туристами, але й місцевим населенням.

Вирішення питань фінансового забезпечення туристичної галузі має державне значення. Відповідно, провідну роль у створенні сприятливого середовища для розвитку туризму має проводити держава. В наукових роботах виділяються такі державні важелі фінансового характеру щодо розвитку туристичної галузі:

- фінансово-кредитні, спрямовані на створення сприятливого фінансово-кредитного середовища для розвитку підприємницької діяльності у туристичній галузі (мікрокредитування, пільгове кредитування, державне субсидювання, лізинг, тренінги з фінансово-кредитних питань для працівників галузі туризму);

- податкові передбачають оптимізацію кількості податків для підприємств туристичної галузі, надання податкових пільг під конкретні проекти, які спрямовані на вирішення регіональних і соціальних проблем, інвестування у туристичну галузь (податкове регулювання, оптимізація кількості і величини податків в туристичній діяльності; створення сприятливих умов для залучення інвестицій; бюджетне фінансування програм розвитку туризму; надання податкових пільг) [10, с.24].

Крім того, форми і масштаби державного фінансування туристичної галузі залежать від місця і ролі туризму в національній економіці. Фінансування туристичної галузі може здійснюватися із різних джерел: бюджетів різних рівнів, позабюджетних цільових фондів, власних коштів підприємств та ін.

Видатки державного бюджету України для розвитку туристичної галузі здійснюються через Державну службу туризму і курортів України за такими статтями:

1) фінансова підтримка створення умов безпеки туристів та розбудови туристичної інфраструктури міжнародних транспортних коридорів та магістралей в Україні;

2) фінансова підтримка розвитку туризму (табл. 1.).

Залучення інвестицій у готельне господарство є важливим напрямом державної інвестиційної діяльності. Тому необхідною умовою залучення інвестицій є потужна інформаційна та організаційна діяльність у цьому напрямі для пошуку інвесторів.

Таблиця 1 - Динаміка витратків розвитку туризму в Тернопільській області на 2013-2015 роки

(тис. грн)

Обсяг коштів	2013 рік	2014 рік	2015 рік	Всього витрат
Обсяг ресурсів, усього, у тому числі:	1053,0	1036,0	1083,0	3172,0
обласний бюджет	1053,0	1036,0	1083,0	3172,0

Отже, незважаючи на те, що в Україні останнім часом спостерігається поступове збільшення інвестицій у суміжні із туризмом сфери діяльності, але їх обсяги залишаються недостатніми для ефективної і повноцінної діяльності туризму. Враховуючи досвід зарубіжних країн, фінансування розвитку туризму має кінцевий позитивний результат, якщо використовуються:

- державні фінансові механізми підтримки туристичної діяльності;
- обґрунтовані способи і методи статистичного обліку туризму для правильного визначення фінансових потоків і фінансової рівноваги у галузі туризму;
- позитивний досвід функціонування транснаціональних компаній на ринку міжнародного туризму і врахування їх особливостей у фінансуванні країн, що приймають;
- розвиток інформаційних технологій у туризмі як новий підхід до його інвестування.

Загалом, основними напрямками політики фінансування туризму є як прямі, так і непрямі джерела фінансування. Серед прямих джерел слід виокремити власні ресурси підприємств, місцевий бюджет і позабюджетні джерела фінансування соціального туризму. Непрямими джерелами є залучений капітал, переважно позиковий, за рахунок засобів приватного та іноземного капіталу, а також засоби громадських організацій та ін. В умовах виходу із фінансово-економічної кризи та обмеження можливостей у наданні прямої фінансової підтримки має збільшуватися роль непрямих форм фінансової підтримки (зменшення ставок окремих видів податків і зборів, встановлення пільг і т.д.).

Враховуючи, що фінансове забезпечення туристичної галузі має низку особливостей і специфічних рис, пов'язаних перш за все з механізмом її функціонування, вирішення зазначених проблем потребує комплексного підходу.

З цих причин доцільно згрупувати такі напрями державного регулювання:

- 1) щодо створення сприятливих умов для залучення та ефективного використання позабюджетних джерел розвитку туризму;
- 2) підвищення ефективності особливо бюджетного фінансування шляхом посилення контролю, відбору оптимальних інвесторів, зниження рівня корупції і т.д.;
- 3) стимулювання розвитку малого підприємництва в цілому та у туристичній і суміжних галузях, зокрема;
- 4) покращення фінансового планування розвитку туристичних регіонів.

Туристична галузь є однією з пріоритетних у світовому розвитку. Незважаючи на економічні коливання, політичну напругу та інші дестабілізуючі фактори, туризм демонструє зростання, що відображається у збільшенні туристичних відвідувань [12]. Для багатьох країн туризм перетворився на провідну експортну галузь економіки, яка спонукає до розвитку інші галузі та за рахунок валютних надходжень забезпечує підтримання платіжного балансу.